

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 11CoP/256/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2215200170
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 03. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Katarína Arnouldová
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2019:2215200170.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Kataríny Arnouldovej a sudcov JUDr. Silvie Hýbelovej a Mgr. Fedora Benku, v právnej veci žalobkyne: C. M., nar. X.X.XXXX, bytom T. ulica XXX/XX, Y. X., právne zast. JUDr. Zsoltom Hodosim, advokátom, so sídlom Veľkobláhovská 6750, Dunajská Streda proti žalovaným: 1/ L. V., nar. XX.XX.XXXX, bytom P. XXX/X, Z. B., právne zast. Advokátskou kanceláriou TIMAR & partners, s.r.o., so sídlom Štúrova 42, Šaľa, 2/ C. V., nar. XX.X.XXXX, bytom P. XXX/X, Z. B., 3/ R. M., nar. XX.X.XXXX, bytom U. č. XXX, o určenie, že hnutelné veci patria do bezpodielového spoluvlastníctva, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Dunajská Streda zo dňa 8. februára 2017, č.k. 14C/13/2015-112, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie m e n í tak, že určuje, že motorové vozidlo Škoda Octavia J./, EČV: DS386CB, VIN: Z rok nadobudnutia 2005 patrí do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovaného 1/.

II. Vo zvyšnej zamietajúcej časti odvolací súd napadnutý rozsudok p o t v r d z u j e .

III. Žalobkyňa má n á r o k voči žalovanému 1/ a žalovanému 2/ na náhradu trov tohto konania v rozsahu 100%.

IV. Žalovaný 3/ má n á r o k voči žalobkyni na náhradu trov tohto konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

1. Rozsudkom, napadnutým odvolaním súd žalobu zamietol a žalovaným priznal nárok na náhradu trov konania vo výške 100%. Svoje rozhodnutie súd právne odôvodnil aplikáciou ust. § 143, § 145 Občianskeho zákonníka a ust. § 137 písm. c) Civilného sporového priadku, vecne súd dôvodil, že podaním doručeným tunajšiemu súdu dňa 9. januára 2015 sa žalobkyňa domáhala rozhodnutia súdu, ktorým by súd určil neplatnosť právnych úkonov na tom skutkovom základe, že za trvania jej manželstva so žalovaným v 1. rade nadobudli niektoré majetkové hodnoty, ktoré patria do ich zatiaľ nevyporiadaného bezpodielového spoluvlastníctva a to nákladné motorové vozidlo Škoda Octavia C. EČV: Y. XXX CB, VIN: Z rok nadobudnutia 2005 (ďalej len Škoda Octavia) a osobné motorové vozidlo VAZ LADA NIVA TAIGA 2121, EČV: DS 515 DS, VIN: J rok nadobudnutia: 2011 (ďalej len Lada Niva). Motorové vozidlo Škoda Octavia (ktoré nadobudli dňa 22.11.2011), dňa 24.06.2013 žalovaný 1/ bez jej súhlasu a bez jej vedomia jej neznámym právnym úkonom (pravdepodobne darovacou zmluvou) previedol do vlastníctva svojho otca - žalovaného 2/. Podobne aj druhé motorové vozidlo (nadobudnuté za trvania manželstva dňa 01.03.2011), dňa 04.02.2014 žalovaný 1/ bez jej súhlasu a bez jej vedomia jej neznámym právnym úkonom (pravdepodobne darovacou zmluvou) previedol do vlastníctva svojho otca - žalovaného 2/ a tento následne dňa 16.05.2014 previedol toto vozidlo do vlastníctva žalovaného 3/. V návrhu na vyporiadanie BSM zo dňa 03.09.2014 sa žalobkyňa dovoľala relatívnej neplatnosti scudzovacích zmlúv

týkajúcich sa týchto vozidiel. Žalovaný 3/ potvrdil, že dňa 12.05.2014 kúpil za 1.950,- eur osobné motorové vozidlo Lada Niva od jej vlastníka, ktorého identitu a vlastnícke právo si predtým overil v evidencii vozidiel na polícii a následne do jeho opravy investoval 3.000 eur. Uviedol, že prípadné určenie neplatnosti právneho úkonu, ktorého predmetom bolo uvedené vozidlo, by spôsobilo na strane žalobkyne, prípadne aj žalovaného 1/ na jeho úkor bezdôvodné obohatenie. V takom prípade žiadal uhradiť jeho náklady na zhodnotenie vozidla v sume 3.000 eur a vrátenie kúpnej ceny 1.950 eur. Žalovaný 1/ a žalovaný 2/ odmietli vypovedať.

2. Súd prvej inštancie vydal dňa 10.05.2015 vo veci rozsudok, ktorým žalobe vyhovel, tento bol však zrušený a vec vrátená súdu prvej inštancie na ďalšie konanie uznesením Krajského súdu v Trnave č.k. 11Co/84/2016-93 z 26. 10.2016 s tým, že tu absentuje naliehavý právny záujem, určenie neplatnosti by nevyriešilo spornú otázku medzi manželmi a síce, či vec patrí do ich bezpodielového spoluvlastníctva manželov a opodstatnenou by bola žaloba o určenie vlastníckeho práva k vozidlám. Po vrátení veci súdu prvej inštancie na návrh žalobkyne súd pripustil zmenu žalobného petitu, a to tak, že „určuje sa, že nákladné motorové vozidlo Škoda Octavia J./, EČV: DS386CB, VIN: Z rok nadobudnutia 2005 a osobné motorové vozidlo VAZ LADA NIVA TAIGA 2121, EČV: DS515DS, VIN: J rok nadobudnutia 2011, patria do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovaného 1/. Žalobkyňa bola toho názoru, že v konaní jednoznačne preukázala, že obe motorové vozidlá boli nadobudnuté za trvania manželstva žalobkyne a žalovaného 1/, čím došlo k naplneniu domnienky podľa § 143 Občianskeho zákonníka. Pre žalujúcu stranu stačí preukázať, že vec bola nadobudnutá niektorým z manželov za trvania manželstva, výnimky z domnienky musí preukázať tá strana sporu, ktorá z vyvrátenia domnienky vyvodzuje pre seba priaznivé následky. K naliehavému právnemu záujmu uviedla, že medzi žalobkyňou a žalovaným 1/ prebieha konanie o vyporiadanie BSM pod č. sp.zn. 16C/132/2014, z masy BSM boli uvedené motorové vozidlá vyňaté protiprávnym úkonom žalovaného 1/, pričom žalobkyňa má za to, že bez určenia vlastníctva nebude možné zahrnúť tieto vozidlá do masy BSM a vyporiadať ich medzi bývalými manželmi. Žalovaný 1/ bol toho názoru, že takéto konanie a rozhodnutie stráca preventívny charakter, totiž neodstraňuje sa žiadna spornosť, tieto otázky mali byť riešené predbežnou otázkou v konaní o vyporiadaní BSM.

3. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem na podanej určovacej žalobe v zmysle ustanovenia § 137 písm. c) CSP. Naliehavý právny záujem o určenie právneho vzťahu alebo práva je daný najmä tam, kde by bez tohto určenia bolo ohrozené právo žalobcu alebo kde by sa bez tohto určenia stalo jeho právne postavenie neistým. Určovacia žaloba má preventívny charakter (poskytnúť ochranu právnemu postaveniu žalobcu skôr, než dôjde k porušeniu právneho vzťahu alebo práva) a nemôže byť spravidla opodstatnená tam, kde je možné žalovať na splnenie povinnosti, ani tam, kde právny vzťah alebo právo už boli porušené a tu už právo ku dňu podania žaloby porušené bolo. V súdenom prípade žalobkyňa poukázala len na skutočnosť, že má obavy či v konaní o vyporiadaní BSM bude možné zahrnúť predmetné motorové vozidlá do masy BSM. Súd prvej inštancie bol toho názoru, že žalobkyňa nemala ku dňu podania tejto žaloby na súd vo vzťahu k určeniu neplatnosti právnych úkonov, resp. po zmene petite k určeniu, že predmetné hnutelné veci patria do BSM žalobkyne a žalovaného 1/, naliehavý právny záujem, pretože už existovali, resp. existujú konkrétne nároky strán. Ak právna otázka má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k existencii práva alebo povinnosti, nie je daný naliehavý právny záujem na vyriešení (určení) tejto predbežnej otázky. V preskúmvanej veci zo spisu vyplýva, že vlastníkom hnutelných vecí je žalovaný 2/, resp. žalovaný 3/, a na súde sa vedie konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovaného 1/, žalovaný sa doposiaľ v konaní k veci či hnutelné veci patria alebo nepatria do BSM nevyjadril. Za tejto situácie, keď žalobkyňa nepreukázala existenciu naliehavého právneho záujmu na určení, že motorové vozidlá patria do BSM a keďže v súčasnosti prebieha konanie o vyporiadanie BSM účastníkov, v ktorom žalobkyňa ako podávajúca návrh na vyporiadanie BSM sporné veci uviedla v bezpodielovom spoluvlastníctve žalobkyne a žalovaného 1/, potom otázka ich spoločného vlastníctva k veciam bude riešená v rámci konania o vyporiadanie BSM a má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k vyporiadaniu BSM. Preto nie je daný naliehavý právny záujem na vyriešení (určení) tejto predbežnej otázky v inom konaní. Preto podľa názoru súdu, vo veci vyporiadania BSM by mal byť súd, pred ktorým by toto konanie prebiehalo, povinný či veci patria alebo nepatria do BSM, posúdiť ako otázku predbežnú. Preto súd žalobu zamietol z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení. Ani vyhovením takejto žalobe by k zmene vlastníctva nedošlo, rozhodnutie by nevyriešilo obsah spornosti daného právneho vzťahu a po takomto konaní by preto nasledovalo ďalšie konanie, resp. je vedené ďalšie konanie. O trovách konania súd rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP, a keďže žalovaní 1/ až 3/ boli v konaní plne úspešní, súd im priznal náhradu trov konania vo výške 100 %.

4. Proti tomuto rozsudku podala v plnom rozsahu odvolanie žalobkyňa, dôvodiac inou vadou konania, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci a tiež tým, že rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. d) a písm. h) CSP). V odvolaní uviedla, že napriek jej zmeny žaloby v intenciách rozhodnutia odvolacieho súdu, súd prvej inštancie žalobu zamietol pre absenciu naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení. Odvolateľka nezdiera právny záver súdu, že otázka platnosti či neplatnosti scudzovacích právnych úkonov, ktorými žalovaný 1/ previedol predmetné motorové vozidlá na svojho otca za trvania BSM a bez súhlasu žalobkyne, má byť predbežnou otázkou pre súd vyporiadajúci BSM žalobkyne a žalovaného 1/. Medzi žalobkyňou a žalovaným 1/ nepochybne existuje spor o tom, či zbavenie sa motorových vozidiel nadobudnutých zo spoločných prostriedkov počas trvania ich manželstva len jednostranným úkonom žalovaného 1/ je platným alebo neplatným právnym úkonom. Žalobkyňa tvrdí, že ide o relatívne neplatný právny úkon pre absenciu jej súhlasu s takouto dispozíciou so spoločným majetkom. Žalovaný 1/ sponchýbňuje jednak to, či predmetné motorové vozidlá tvoria BSM a či sú jeho dispozičné úkony s nimi takej povahy, že vyžadujú súhlas druhého bezpodielového spoluvlastníka. Žalobkyňa v konaní nielen tvrdila, ale aj preukázala, že vozidlá patria do BSM jej a žalovaného 1/, ako aj to, že nejde o bežný úkon nakladania s týmito vozidlami so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu (predovšetkým na peňažnú a úžitkovú hodnotu vozidiel). Existencia sporu medzi žalobkyňou a žalovaným 1/ je teda daná a preukázaná. Tento spor ale predstavuje pre svoju povahu samostatný spor medzi účastníkmi (čiastočne aj s iným okruhom účastníkov konania), ktorého vyriešenie predstavuje pevný právny základ pre vyporiadanie BSM. Z uvedeného dôvodu je daný naliehavý právny záujem žalobkyne na požadovanom určení. Základnou zásadou pri vyporiadaní BSM je skutočnosť, že sa vyporiada tá masa BSM, ktorá tu bola v čase jeho zániku, pričom v danom prípade v deň zániku BM účastníkov konania motorové vozidlá zahrnuté do petitu netvorili masu ich BSM. Ak súd prvej inštancie v odôvodnení konštatuje, že súd vyporiadajúci BSM by mal byť povinný ako predbežnú otázku zistiť, či veci patria alebo nepatria do BSM, zároveň použitím podmieňovacieho spôsobu vyjadruje sám nepriamo obavu, či to tak naozaj bude a týmto spôsobom konanie smeruje do neprípustnej denegatio justitiae. Postup súdu prvej inštancie a ním prijaté závery sú prejavom prílišného formalizmu a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti. Vždy je však potrebné vychádzať z individuálnych a na konkrétnych zisteniach založených okolnostiach každej súdom prejednávanej veci. Mnohé prípady môžu byť komplikované a zjavne netypické, to však nezabavuje všeobecné súdy povinnosti urobiť všetko pre nájdanie spravodlivého riešenia akokoľvek sa to môže javiť zložitým. Naplnenie ideálov spravodlivosti v čo najširšej miere patrí k znakom materiálneho právneho štátu. Týchto záverov sa pridrižiava aj Ústavný súd SR napr. IV. ÚS 192/08, IV. ÚS 1735/07, I. ÚS 26/2010, I. ÚS 118/2013. Postup súdu prvej inštancie a ním prijaté závery sú spôsobilé v značnej miere robiť z ustanovenia § 145 ods. 1 veta druhá OZ, ako aj z procesnoprávneho inštitútu určovacej žaloby obsolétne ustanovenia a právne inštitúty, ktorých aplikácie nie je možné sa dovolať v žiadnej situácii vytvorenej praktickým životom. Z uvedených dôvodov navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok v celom rozsahu zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie.

5. K podanému odvolaniu sa písomne vyjadril žalovaný 1/, ktorý považoval napadnutý rozsudok za správny a zákonný, vydaný v zmysle právneho názoru súdu odvolacieho, vyjadreného v uznesení zo dňa 26.10.2016. Z odvolania žalobkyne nie je možné zistiť, aké procesné povinnosti mali byť zo strany súdu prvej inštancie porušené a ako mali viesť k nesprávnemu rozhodnutiu súdu vo veci samej. Odvolací dôvod podľa ust. § 365 ods. 1 písm. d) CSP nie je v konaní daný, odvolateľka neuvádza o porušenie akých procesných povinností zo strany súdu by malo ísť, namieta iba, že súd nesprávne posúdil existenciu naliehavého právneho záujmu žalobkyne na určení po zmene petitu. Žalovaný 1/ je však toho názoru, že ani takto formulovaný žalobný petit nikdy nezaloží existenciu naliehavého právneho záujmu žalobkyne na takomto určení. Medzi stranami sporu nie je sporné, že motorové vozidlá Škoda Octavia a Lada Niva boli v čase podania žaloby vo veci samej dňa 9.1.2015 už v majetku tretích osôb a to žalovaného 2/ a žalovaného 3/. Akýkoľvek zásah do práv tretích osôb určovacou žalobou nemôže byť vykonaný žalobou na určenie, že vec patrí do BSM žalobcu a žalovaného 1/, keď takéto určenie nie je spôsobilé prívodiť zmenu stavu vo vzťahu k žalovaným 2/ a 3/, pričom rozsah dokazovania by bol viazaný iba na to, či vec vôbec bola nadobudnutá žalobcom a žalovaným 1/ počas ich manželstva do BSM a nie to, akým spôsobom bola scudzovaná. Konanie o určení, že vec patrí do BSM je tak konaním, ktoré môže byť vedené iba medzi manželmi, keďže upravuje práva iba medzi manželmi a nie vo vzťahu k tretím osobám. Vo vzťahu k tretím osobám by bolo možné uvažovať o žalobe na vydanie veci, ako o žalobe na plnenie, avšak tu je namieste poukázať už na závery odvolacieho súdu o zrejmej bezúspešnosti takéhoto petitu žaloby. Ďalej netreba opomínať, že žalovaným 2/ a 3/ sú osoby,

ktorých sa spôsob scudzenia majetku bývalých manželov vôbec nemusí týkať, keď je potrebné mať na zreteli, že v čase, keď motorové vozidlá od žalovaného 1/ nadobúdali, žalobca žiadne námietky voči nim nevzniesol. Na súhlas žalobcu na scudzenie majetku je totiž potrebné nahliadať iba ako na náležitosť medzi manželmi, ktorý súhlas môže byť aj ústny alebo daný konkludentne, pričom pri hnutelných veciach k prevodu vlastníckeho práva dochádza tradíciou (ust. § 133 od.s 1 OZ). Relatívna neplatnosť podľa ustálenej súdnej praxe nezasahuje do zásady nemo plus iuris a je potrebné vždy prihliadať na dobromyseľné konanie nadobúdateľa hnutelnej veci (§ 130 OZ). Žalovaný 1/ poukázal na zásadu, že kým sa osoba dotknutá nedovolá neplatnosti právneho úkonu, treba sa na tento úkon pozeráť ako na platný, so všetkými dôsledkami z toho vyplývajúcimi (R 50/1985). Okrem toho, či vec patrí do BSM je otázka, ktorá musí byť ex lege vyriešená prioritne v konaní o vyporiadanie BSM, ktoré je medzi žalobcom a žalovaným 1/ vedené pred Okresným súdom Dunajská Streda, a ktoré žalobca inicioval podaním žaloby dňa 3.11.2014, kde do masy BSM zahrnul aj vyššie uvedená motorové vozidlá. Neobstojí odvolacia námietka, že súd v konaní o vyporiadanie BSM bude zohľadňovať iba majetok, ktorý tu bol v čase zániku BSM, keď súdu ustanovenie § 143 OZ nebráni zohľadniť aj existenciu prípadne odporovateľných či neplatných právnych úkonov, ktorými bol majetok z BSM „vyvedený“ a do masy BSM nezahrnul hodnotu takéhoto majetku. Ide výlučne len o zmenu druhu majetku, keď jeho hodnota pre účely BSM zostáva zachovaná (viď rozsudok NS ČR sp.zn. 22Cdo/1509/99). Žalovaný tiež poukázal na rozhodnutie NS SR sp.zn. 3Cdo/460/2013, zo dňa 10.4.2014, podľa ktorého sa naliehavý právny záujem posudzuje vždy s ohľadom na konkrétny určovací petit žaloby, pričom vyhovie žalobe je možné len vtedy, ak by išlo o konečné rozhodnutie o veci, bez potreby vedenia iného súdneho konania. Ak sa žalobca domáha určenia, že určitá vec patrí do BSM a súčasne je vedené konanie o vyporiadanie BSM, ktorého predmetom vyporiadania žalobca učinil aj sporný majetok, otázka ich spoločného vlastníctva k tejto veci bude riešená v rámci BSM ako predbežná otázka, preto nie je daný naliehavý právny záujem na vyriešení predbežnej otázky v inom konaní. Tak, ako žalobca formuloval petit žaloby, aj po zmene žaloby by pozitívne rozhodnutie súdu nikdy nezaložilo konečné meritórne rozhodnutie vo veci a išlo by vždy iba o predbežné posúdenie, keď by tu aj naďalej boli vedené konania a vyporiadanie BSM medzi žalobcom a žalovaným a následne by muselo byť vedené aj konanie o vydanie veci ako žaloba na plnenie medzi žalobcom a žalovaným 2/ a žalovaným 3/ ako osobitné konania (NS SR sp.zn. 2Cz/8/71). Preto žalovaný navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok potvrdil a priznal žalovanému náhradu trov odvolacieho konania vo výške 100%.

6. Krajský súd v Trnave ako súd odvolací (§ 34 Civilného sporového poriadku, ďalej len CSP) po zistení, že odvolanie podala včas oprávnená osoba, teda strana sporu, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté (§ 359 a § 362 ods. 1 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok prípustný (§ 355 ods. 1 CSP), vzhľadom k potrebe zopakovania dokazovania nariadil v zmysle § 385 ods. 1 CSP vo veci pojednávanie, na ktoré sa dostavil iba žalobca, preto odvolací súd vec prejednal v neprítomnosti žalovaného v 2. rade a to v medziach odvolania žalobkyne celú vec, pretože od napadnutého výroku rozsudku vo veci samej bolo závislým i rozhodnutie o trovách konania, a vyhodnotením dokazovania dospel k záveru, že odvolanie bolo čiastočne podané dôvodne.

7. Predmetom konania vedeného na súde prvej inštancie pod sp. zn. 14C/13/2015 bolo po zmene žalobného návrhu určenie, že nákladné motorové vozidlo Škoda Octavia a osobné motorové vozidlo Lada Niva patria do bezpodielového spoluvlastníctva žalobkyne a žalovaného 1/. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, ktorým žalobu v celom rozsahu zamietol z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení.

8. V danom prípade sa spor týka hnutelných vecí, ktoré nadobudli žalobkyňa a žalovaný 1/ za trvania manželstva a patrili do ich bezpodielového spoluvlastníctva. Žalobkyňa tvrdí, že žalovaný 1/ ich bez jej vedomia a súhlasu previedol do vlastníctva žalovaného 2/, tento Ladu Nivu krátko nato kúpnu zmluvou previedol na žalovaného 3/, a žalovaný 2/ doposiaľ vlastní Škodu Octaviu. V súčasnosti prebieha na súde medzi žalobkyňou a žalovaným 1/ konanie o vyporiadanie BSM bývalých manželov. V tomto konaní žalobkyňa uplatnila voči žalovanému 1/ námietku relatívnej neplatnosti právnych úkonov, ktorými scudzil ich motorové vozidlá. Na základe uvedených skutočností žalobkyňa zahájila samostatné súdne konanie, v ktorom sa žalobou podľa § 137 písm. c) CSP domáha určenia, že vozidlá patria do BSM žalobkyne a žalovaného 1/. Naliehavý právny záujem na tomto konaní zdôvodňovala tým, že v konaní o vyporiadanie BSM sa má rozhodnúť aj o majetkových hodnotách týkajúcich sa predmetných vecí a bez určenia vlastníctva k nim, za situácie, keď aktuálnymi vlastníkmi sú už tretie osoby, nemôžu byť tieto hodnoty do masy BSM zahrnuté.

9. Podľa názoru súdu prvej inštancie, s ktorým sa odvolací súd nestotožňuje, otázku spoločného vlastníctva k dotknutým hnutelným veciam má riešiť ako predbežnú súd vyporiadavajúci ich BSM, preto rozhodovanie o tejto otázke v samostatnom konaní nespĺňa požiadavku nalievavého právneho záujmu žalobkyne na požadovanom určení.

10. Predmetom vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov je všetko, čo do tohto spoluvlastníctva patrilo a existovalo v čase jeho zániku (tu v čase právoplatnosti rozsudku o rozvoze manželstva). Vyporiadanie BSM znamená jednak rozdelenie hnutelných a nehnuteľných vecí, ktoré patrili do zaniknutého bezpodielového spoluvlastníctva, a tiež vzájomné vyporiadanie všetkých pohľadávok a dlhov vyplývajúcich z tohto spoluvlastníctva, a to podľa zásad uvedených v § 150. Vyporiadanie týchto práv a povinností sa však týka len vzťahov medzi manželmi a nijako nemôže zasahovať do práv a povinností tretích osôb. Stranami sporu sú bývalí manželia, nemôžu nimi byť tretie osoby (vynímkou určitých prípadov, napr. právni nástupca niektorého manžela). V konaní o vyporiadanie BSM nie je vhodné riešiť predbežne otázku spoluvlastníctva bývalých manželov k veciam, pokiaľ tieto veci sú v súčasnosti už prevedené na tretie osoby, keďže takéto rozhodnutie súdu by v konečnom dôsledku (bez ohľadu na to, s akým výsledkom by si súd túto otázku vlastníctva predbežne posúdil) nepochybne predstavovalo neprijateľný zásah do práv tretích osôb.

11. V súdenom prípade boli vozidlá scudznené a za ich súčasných vlastníkov sa považujú žalovaní 2/ a 3/. Keďže tieto osoby nie sú účastníkmi konania o vyporiadanie BSM žalobkyne a žalovaného 1/, nebol by zákonným taký postup konajúceho súdu, ktorým by rozhodoval ako predbežnú otázku vlastníckeho práva k motorovým vozidlám, ktoré žalovaní 2/ a 3/ nadobudli (kúpnu, darovacou, prípadne inou) zmluvou a cítia sa byť ich vlastníkami. Takýmto postupom by bola žalovaným 2/ a 3/, ktorí by boli rozhodnutím súdu dotknutí, odopretá legitímna ochrana ich práv a právom chránených záujmov.

12. Iná situácia by nastala v prípade, ak by vozidlá neboli bývali prevedené na tretiu osobu a spornou medzi manželmi by bola iba otázka, či tieto veci sú v bezpodielovom spoluvlastníctve manželov alebo sú vo výlučnom vlastníctve jedného z nich. V takom prípade nič nebráni súdu, vykonávajúcemu vyporiadanie ich BSM, aby otázku vlastníctva (spoluvlastníctva) posúdil sám ako predbežnú, čo však nie je uvedený prípad. Tu totiž nejde o štandardné konanie o určenie, že vec patrí do BSM, pretože veci sú už v majetku tretích osôb a súd neposudzuje iba práva medzi manželmi samotnými ale aj vzájomné nároky manželov vo vzťahu k tretím osobám. Preto podľa názoru odvolacieho súdu je samostatná žaloba namieste.

13. Pokiaľ ide o posúdenie nalievavého právneho záujmu žalobkyne vo vzťahu k tomuto konkrétnemu žalobnému petitu, odvolací súd dospel k záveru, že žalobkyňou zvolený petit obstoí. Je síce pravdou, že v danom prípade už existujú konkrétne nároky strán a žalobkyňa, ktorá sa dovolala relatívnej neplatnosti scudzovacích úkonov, sa mohla domáhať priamo vydania vozidiel, čiže žaloby na plnenie, to však zjavne nebolo predmetom jej záujmu. Odvolací súd pripomína, že nalievavý právny záujem žalobcu na požadovanom určení treba vždy skúmať so zreteľom na cieľ, sledovaný podaním návrhu a konečný zmysel navrhovaného rozhodnutia. Žalobkyňa sledovala touto žalobou iný cieľ, než disponovať s vozidlami. Cieľom tejto určovacej žaloby bolo dosiahnuť, aby vozidlá mohli byť prejednané a vyporiadané ako súčasť majetku v BSM. Žalobkyňa teda sledovala jediný cieľ a síce, aby súd deklaroval, že ide o majetok v BSM, čo postačuje na to, aby v súvisiacom konaní o vyporiadanie BSM mohlo byť s vozidlami nakladané ako s majetkovými hodnotami patriacimi do BSM a boli zohľadnené v rozhodnutí súdu o vyporiadaní BSM, čím sa jej postavenie zlepší. Na tento účel bola podľa názoru odvolacieho súdu takáto určovacia žaloba postačujúca.

14. V ďalšom odvolací súd pristúpil k vecnej stránke sporu a zaoberal sa dôvodnosťou podanej žaloby. Vykonaným dokazovaním dospel k záveru, že žaloba týkajúca sa určenia vlastníckeho práva k nákladnému vozidlu Lada Niva nie je dôvodná.

15. Žalobkyňa tvrdí, že v prípade scudzovacích úkonov urobených žalovaným 1/ tu ide o dôvod neplatnosti podľa § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ). V zmysle tohto ustanovenia bežné veci týkajúce sa spoločných vecí môže vybavovať každý z manželov, v ostatných veciach je potrebný súhlas oboch manželov, inak je právny úkon neplatný. Podľa § 40a OZ sa takýto úkon považuje za platný, pokiaľ sa ten, kto je ním dotknutý, jeho neplatnosti nedovolá.

16. Právny úkon, ktorý má vadu majúcu za následok jeho relatívnu neplatnosť v zmysle ustanovenia § 40a OZ, sa považuje za platný (so všetkými právnymi dôsledkami z neho vyplývajúcimi), pokiaľ ten, na ochranu ktorého je dôvod neplatnosti právneho úkonu určený (oprávnená osoba), sa neplatnosti nedovolá. Ak sa oprávnená osoba relatívnej neplatnosti právneho úkonu dovolá, je právny úkon neplatný od svojho začiatku, t.j. ex tunc, (por. uznesenie Najvyššieho súdu SR zo dňa 20. 10. 2010, sp. zn. 4 Cdo 136/2009). Dovoláním sa relatívnej neplatnosti nastane stav, ktorý bol pred tým, ako bol neplatný úkon urobený a účastníkom vzniká nárok na vrátenie vzájomne poskytnutých plnení. Ak však niekto pred dovolaním sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu previedol na tretiu osobu vec nadobudnutú na základe relatívne neplatného právneho úkonu, mala jeho dispozícia právne účinky v prípade, ak tretia osoba nadobudla vlastníctvo od účastníka relatívne neplatného právneho úkonu dobromyseľne a dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu nemá vplyv na jej právne postavenie. Pri dovolaní sa neplatnosti ide o jednostranný právny úkon, ktorý sa musí adresovať druhému účastníkovi právneho úkonu, resp. všetkým účastníkom právneho úkonu, ak ten, kto sa dovoláva relatívnej neplatnosti právneho úkonu, nie je účastníkom tohto právneho úkonu. Dôjdením dovolania sa neplatnosti ostatným účastníkom právneho úkonu sa končí relatívna neplatnosť právneho úkonu a nastáva neplatnosť, ktorú svojimi účinkami možno prirovnať k absolútnej neplatnosti. Zákon pre to, aby nastali účinky tzv. relatívnej neplatnosti právneho úkonu neustanovuje žiadnu formu dovolania sa tejto neplatnosti. Možno tak urobiť i žalobou (vzájomnou žalobou) podanou na súde alebo námietkou v rámci obrany proti uplatnenému právu (nároku) v konaní pred súdom. Otázkou relatívnej neplatnosti je možné v občianskom súdnom konaní vždy riešiť ako otázku predbežnú. Bez dovolania sa relatívnej neplatnosti je právny úkon platný a súd či iný orgán právnej ochrany bez tohto jednostranného právneho úkonu nemôže z úradnej povinnosti prihliadnuť na relatívnu neplatnosť. Dovoľať sa relatívnej neplatnosti je možné nielen cestou žaloby na súd ale aj mimosúdne. V uvedenom prípade sa žalobkyňa dovolala neplatnosti právnych úkonov, ktorými žalovaný 1/ za trvania manželstva so žalobkyňou bez jej súhlasu previedol obe vozidlá na svojho otca, žalovaného 2/. Urobila tak voči žalovanému 1/ listom zo dňa 03.09.2014, voči žalovanému 2/ a 3/ tak urobila podaním tejto žaloby dňa 09.01.2015, pričom do sféry týchto žalovaných sa námietka dostala až okamihom doručenia žaloby.

17. Z dôkazov, vykonaných v tomto spore vyplynulo, že obe vozidlá nadobudli žalobkyňa a žalovaný 1/ za trvania ich manželstva to kúpnyimi zmluvami z ich spoločných finančných prostriedkov. Žalovaný 1/ síce nárok uplatnený žalobou neuznával, avšak tvrdenia žalobkyne v tomto smere sa nepokúšal vyvrátiť a súd tieto skutočnosti považoval za nesporné. Motorové vozidlo Škoda Octavia previedol žalovaný 1/ bez súhlasu žalobkyne na žalovaného 2/ dňa 24.06.2013 a motorové vozidlo Lada Niva dňa 16.05.2014. V oboch prípadoch došlo k prepisu v evidencii vozidiel na Dopravnom inšpektoráte PZ Dunajská Streda.

18. Pokiaľ ide o vozidlo Lada Niva, z dokazovania bolo preukázané, že žalovaný 2/ dňa 12.05.2014 previedol vozidlo kúpnuou zmluvou na žalovaného 3/, ktorý ho kúpil cez inzerát, predtým si overil identitu a vlastnícke právo predávajúceho v evidencii vozidiel na dopravnom inšpektoráte. Po prepise vozidla v evidencii investoval do opravy vozidla značné sumy cca 3.000,- eur. Odvolací súd mal za nesporné preukázané, že v osobe žalovaného 3/ išlo o dobromyseľného nadobúdateľa a keďže vlastníctvo nadobudol v čase pred dovolaním sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu zo strany žalobkyne, nemá jej následné dovolanie sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu vplyv na právne postavenie žalovaného 3/. Preto bolo potrebné žalobu o určenie vlastníckeho práva k motorovému vozidlu Lada Niva ako nedôvodnú zamietnuť.

19. Iná je situácia v prípade vozidla Škoda Octavia. V tejto posudzovanej veci sa stále za vlastníka považuje žalovaný 2/, ktorý ho získal prevodom od žalovaného 1/ dňa 24.06.2013. K prevodu došlo za trvania manželstva so žalobkyňou, keďže manželmi boli od 06.09.1997 až do právoplatnosti rozhodnutia, ktorým bolo ich manželstvo rozvedené dňa 07.06.2014. Prevod vlastníckeho práva k motorovému vozidlu nie je bežnou vecou. Pojem „bežná vec“ nie je v Občianskom zákonníku definovaná, preto pri posudzovaní či ide o vec bežnú alebo nie, treba vychádzať z okolností konkrétneho prípadu s prihliadnutím na povahu a hodnotu veci ako aj účel, na ktorý slúži a pod. V zmysle ustálenej súdnej praxe predaj alebo darovanie motorového vozidla za bežnú vec považovať nemožno a ak k tomu dôjde vo vzťahu k motorovému vozidlu, ktoré je spoločným majetkom manželov, vyžaduje sa k platnosti takéhoto právneho úkonu súhlas ich oboch. Pokiaľ takýto súhlas jedným z nich nebol daný, považuje sa právny úkon urobený druhým manželom za relatívne neplatný. Žalobkyňa v spore tvrdila, že na prevod vozidiel svoj súhlas žalovanému 1/ nedala (o prevode dokonca ani nemala vedomosť), ktoré tvrdenie žalovaný 1/ nevyvrátil žiadnym relevantným dôkazom, keď v tomto smere žiadne dôkazy neprodukoval, ani sa

k veci osobne nechcel vyjadriť. Jeho právny zástupca síce súdu uviedol, že zo strany svojho klienta má informáciu o tom, že súhlas manželky tam bol, resp., že manželka mala o tom vedieť, avšak toto zostalo iba v rovine tvrdenia, ktoré žalobkyňa dôrazne poprela. Táto uviedla, že od apríla 2013 už s manželom vôbec nekomunikovali a neprichádzalo do úvahy, aby sa dohodli na spoločnom predaji vozidiel. Až keď žalobkyňa robila súpis vecí v súvislosti s podávaním žaloby o vyporiadanie BSM zistila, že všetky vozidlá, čo manželia vlastnili, žalovaný previedol na svojich rodičov. Odvolací súd vyhodnotením vykonaných dôkazov uzavrel, že žalovaný 1/ nepreukázal, že by k prevodu bol mal súhlas manželky. Je preto treba považovať za relatívne neplatný právny úkon, ktorým žalovaný 1/ previedol motorové vozidlo Škoda Octavia na svojho otca, žalovaného 2/ a keďže žalobkyňa sa účinne dovolala neplatnosti tohto úkonu, je právny úkon neplatný od svojho začiatku (ex tunc). Motorové vozidlo Škoda Octavia je teda stále v bezpodielovom spoluvlastníctve žalobkyne a žalovaného 1/. Treba vychádzať zo zásady, že veci existujúce za trvania manželstva patria do BSM manželov a pokiaľ niektorý z nich tvrdí, že veci do BSM nepatria, je na ňom, aby toto svoje tvrdenie preukázal hodnoverným spôsobom, a žalovanému sa v tomto spore nepodarilo preukázať, že by išlo o majetok v jeho výlučnom vlastníctve.

20. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

21. Podľa § 388 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmení, ak nie sú splnené podmienky na jeho potvrdenie, ani na jeho zrušenie.

22. So zreteľom na vyššie uvedené dôvody odvolací súd dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie spočíva na nesprávnom právnom posúdení a v časti určenia vlastníckeho práva k motorovému vozidlu Škoda Octavia nie je ani vecne správne. Odvolací súd posúdil žalobu ako dôvodnú a za použitia ust. § 388 CSP napadnutý rozsudok zmenil a žalobe vyhovel v časti určenia vlastníckeho práva k tomuto motorovému vozidlu, zároveň však treba poznamenať, že ju posúdil ako dôvodnú iba v tej časti, v ktorej žaloba smerovala voči žalovanému 1/ a 2/. Žalobkyňa totiž nesprávne urobila všetkých žalovaných účastníkmi sporu o obe motorové vozidlá. Žaloba smerujúca k určenia vlastníckeho práva k motorovému vozidlu Škoda Octavia správne smerovala voči žalovanému 1/ a tiež k žalovanému 2/, keďže vlastnícke práva ich oboch k tejto veci majú byť výrokom súdu dotknuté, zatiaľ čo žalovaný 3/ v spore o určenie vlastníckeho práva k motorovému vozidlu Škoda Octavia nebol pasívne vecne legitimovaný, pretože jeho sa uvedený spor nijako netýkal. Žaloba o určenie vlastníckeho práva k motorovému vozidlu Lada Niva nebola dôvodná ako bolo vysvetlené v bode 18 tohto odôvodnenia. Aj v prípade určovacej žaloby k tomuto vozidlu jeden zo žalovaných nemá pasívnu vecnú legitimáciu, a síce žalovaný 2/, keďže po zmene žaloby predmetom sporu už nebola neplatnosť právneho úkonu ale určenie vlastníckeho práva k veci, ktorým už žalovaný 2/ nebol dotknutý, táto skutočnosť však vzhľadom k zamietnutiu žaloby, bola irelevantná. Vychádzajúc z uvedeného odvolací súd výrokom I. napadnutý rozsudok čiastočne zmenil a výrokom II. vo zvyšnej časti napadnutý zamietajúci rozsudok podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správny potvrdil, i keď dôvody zamietnutia boli iné než u prvoinštančného súdu.

23. Napokon odvolací súd rozhodol o nároku na náhradu trov celého konania, teda prvoinštančného aj odvolacieho a to v súlade s § 396 ods. 1, 2 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP, v spore plne úspešnej žalobkyne vo vzťahu k žalovanému 1/ a 2/ priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu a keďže vo vzťahu k žalovanému 3/ bola žalobkyňa, naopak, plne neúspešná, priznal nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu práve tomuto žalovanému.

24. Senát krajského súdu uvedené rozhodnutie prijal pomerom hlasov 3:0, teda jednohlasne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).
Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je podľa § 421 CSP prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,

b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo

c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvom pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1).

Povinnosť podľa ods. 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP).

Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

Dovolací dôvod nemožno vymedziť tak, že dovolateľ poukáže na svoje podania pred súdom prvej inštancie alebo pred odvolacím súdom (§ 433 CSP).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 CSP).
V dovolaní nemožno uplatňovať nové prostriedky procesného útoku a prostriedky procesnej obrany okrem skutočností a dôkazov na preukázanie prípustnosti a včasnosti podaného dovolania (§ 435 CSP).